Vasárnap. 9. Szám. Január 30-kán, 1859.

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden ex. k. postahivatalnál, s lapok kiadó hivatalához czímzendő levelekben. Ára évenyeged 8 ft 10 kr, félévre 4 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasitandók.

KOLOZSVÁRI KÖZLONY

(NEGYEDIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért, egy hasábos egy sor 3 ujkrért, folytonos hirdetés egy sor 2 ujkrért, bélyegdij egy tétére 30 ujkr bélyegre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit illető levelek, n. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiok stat. a kiadóhivatalhoz utasitandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: A Szentgyörgytanácsban, a Kanderfi háznál, 487. szám alatt.

KIADÓ-HIVATAL: A Császár-utczában, STEIN könyvkereskedésében.

A SZÖVETKEZÉSEK IRÁNYA.

Mióta a sorkatonaság teljes megalapulása egész Európában, s a hadjáratok szabályosabb alakja, az alkalmak harczait némi részben kivül helyezik, sőt kivül mióta az alkotmányos formák hanyatlásával mindenfelé a népeknek nemzetkor-jyi berfolyása csökken, vagy éppen elveszett; inczta a csaták nem mindig a népek közvéleményéből és szükségérzetéből fejlődnek ki; s éppen czért nem hordják magukon, oly általános eszmék jellemét, mint hordák egykor a kereszteshadjárok, s a reformatio küzdelmei.

Példa volt a közelebbi keleti hadjárat, mely habár minden részről a fegyveres erő hősiességét tünteté ki, nem valamely oly eszme alapján fejlődvén ki, mely a népek önfenntartási ösztönében leli rugoját: népszerű nem lehetett, s a mi több, éppen azokra nézve, kik annak ürügyét keresték, semmi lehetőleg eredményt sem hajtott az akkori véres háboru.

Európa most bizonyosan válságosabb helyzetben van, mint volt a keleti háboru előtt. Az egyetlen eszme, a mely azon háborut némileg népszerűvé tette, azon reményben fekült, hogy az az Európába előtörekvő szláv propagandát talán századokkal fogja visszaölökni, — s az eredmény éppen ellenkező lett; csakhamar Montenegró, egy vármegényi ország, szemébe kacsogott a megmentett Törökországnak; Szervia ellergetve lejedelmi székéről a porta hű hűbéresét; a jónai szigetek jelszava a Görögországhoz csatlakozás, a mely ország alig egyéb mint fiókja Oroszország törnyának; — Szárdinia hatalomvágyának engedve feladta az orosznak a „villafrancai" kikötővel a középtengert, s Napoleon még örvendeni látszott azon, hogy a brianeus egy időszaki titkos szövetség teljesíthetése végett közeledik az ő határainhoz, nem gondolva meg, hogy az a hatalom, mely most közép-Európa egyrészének tartja vas markát, később öt is egész nyugottal együtt elmorsolhatja. A levihárzott hatalom másik jelszava volt Törökország integritása, s hogyan termé e mesze meg gyümölcsét a hű angol és francia hadsereg kiontott vére? Montenegrónak mindjárt oda adták egy jó falatot Törökhon testéből; a két aldunai fejedelemséget a lehető legvékonyabb madzaggal csatolák az eddigi suzerain hatalomhoz; a kereszteváseg folyását izgalomban tartatik; kérdésen kivül a szerb mozgalom lehető eredménye a szépen elnyeletik a beteg emberrel, elég kiünő jelét adta ennek a diplomatia közelebbről, midőn tiltakozott az ellen, hogy Ausztria szükség esetében Szerbiában segéderőt küldjön a töröknek, mit a hatalmak Ausztriával visszavonatván, Törökhon sorsa könnyen válságossá lehet, miálatt foly az olasz-orosz-francia tilkos szövetkezés, s talán már el van döntve kelet sorsa is azon időpontra, midőn nem sokára a pilulák alatt megézi életét a beteg ember?!

Kérdésen kivül most historiai hagyományainál fogva a magyar koronára igen fontos szerep várna; de ha Németország s Magyarország egy apathiába talált eszi, az eredmények szinte ujjal mutathatók volnának, s a végeredmény talán mindkettőnek pránkénti elpusztulása.

Ez a kérdés azonban vitatkozás és észrevételek tárgya nem lehet; bárha talán éppen a népek hallgatásán alapulnak az európai diplomatia érvei.

De köteleségünk némileg megismerni ezen diplomatiai mesterkedések irányát. És e részben első kérdés: mire fekteti mindenik fél szándékainak hábel tornyát?

Felelet: a hadseregre. A jelszó itt-ott a nemzetiségek érdeke; de oly aljkorál, kik nemzeteket tiportak el; Napoleon, ki saját birodalmát önkényüleg kormányozza, hogy akarja menteni Olaszhont; nem szólunk Sándor czárról, tisztéjuk nemes szellemét; ő felszabadíthatja egész világot, csakhogy adja az neki a szlávokat, azután könnyü a lépen fogott madárra tenni a madzagot.

Egyedül Szárdinia az, kinek királyát népének alkotmányos részvéte kiséri lépteiben: de neki is ugy tetszik, hogy e vélpaizs ott állván szemei előtt, nem elég szabadon nézhet előre, neki is békó a nemzetnek joga, melyet boldoggá akar tenni; s nem rég monda ki miniszterei, hogy az alkotmány mekkora akadály czéljaikban.

Kérdésen kivül az alkotmány a legszabadelvübb nép kezei közt is mindig conservativebbé teszi az illető birodalom politikáját, s csak is despotismus vagy forradalmak utján (a szélsőségek érintkeznek) lehet felforgatni a világot, s megváltoztatni annak régi földirait.

A sorkatonaság roppant hatalma ellenében a népek egyetlen biztosítéka czak az lehetett, hogy egyik dynastia a másik ellenében magát vedelmőnek mindig evidentiában tartá a nép közvéleményét, igcúgye vette tanácsát; s ezen bólcs kötelezettséget más dynastiákra kényszerítóleg is erá szabni kivánta.

Most ezen alap félre van rugva tetlleg azok által, kik éppen azt ürügyül használják; a mi időszaki háboruskodások alatt megyen is; de tagadhatlan az, hogy minél nagyobb csoportozat felett alakul meg egy hatalom, annál távolabb esik ezen csoportozat az alkotmányos és nemzeti jogoktól.

Ha valaha a szárd király hatalma alá esnek Olaszország Velencének kezdve el Palermoig; ha valaha Napoleon hatalmát a spanyol pirenaeusokig terjeszthetne ki s Oroszország a karpátok nyugoti végétől a sibeériai sivatagokig uralkodnék: bizonyosan egyik sem fogna oly alkalmas központot találni, hová valaha egy parliamenthez ilyon összse. Meszsze volna az a szélektől még vas-uton is.

Igy kérdésen kivül állíthatjuk, hogy a mostani szövetkező nagy hatalmak iránya tisztán despotai.

Ezt tudunnk kell, hogy élénkebben foghassuk fel a történt elmulasztásokat, hogy láthassuk, mikép ez uj évtized fordulópontján az alapok Európában aligha helyesen voltak lerakva; s hogy kiválólag Palmerston lord aligha el nem vesztette régibb belátását, midőn a December 2-diki államcsinyt Párisban legelőbb üdvözölteté; sejthetjük igy, hogy az alapiránya a közelebbről kiemelkedő szövetkezésnek; hogy eredményök mi lesz, vagy mi lehet? azt emberész fel nem foghatja; és igy még legboldogabb lehet egykor azoknak sorsa, kik csak szenvedőleges nézőkké váltak; ha a történet geniusa teend igazságot.

Ezen tisztán despotikus végirány azonban magyarázatát adja ugy az angol, mint a porosz politika tartózkodásának; ezek mint alkotmányos államok a despotikus irány, s mint germán faju népek, a szláv és latán álmok iránt rokonszenvel nem viseltetnek, s a Francia Franczinonszág közi háboru talál kiütni, a helyi kérdések csakhamar óriás világkérdésekké nőhetik ki magokat. Kisérjük figyelemmel a napok eseményeit, mert ugy lehet: nagy időket értünk.

Dózsa D.

Jelentés, a Gazdasági-egylet borászati bizottmányának szilágyi körutjáról okt. 18—30-án.

V.

(Folytatás.)

Hadad, okt. 23. és 24-ik napján.

Somlyótól éjszak-keletre, Zilahtól éjszak irányban fekszik a történelmi emlékekben szaszig Hadad, székhelye a nevéről ismeretes uradalomnak, Wesselenyi Ferencz az ezredes, és Wesselenyi Farkas bárók egyen osztályu birtokuma Kristiánomra, hogy ő mást vagy magasb rangot szerezt nálam? Ő feltekenv, s ez okon boldogtalan vagyok. Ón szegény bohócza — szép urnóm — kétségbecses, és könyözön közt fogja czitét végezni, ha csakugyan megtörténik, hogy gyóngot és megvetési szenved.

Mikiéla letsitó fejét, hogy egy szemébe tolulóknnyet elitiktolon. A valódi fájdalom kifejezése, mely górcsbe ránta gyermeki alakjának finom gyöngésegu vonalat, torz ellemeket képze előtozkónek vidor jövényivel. — A fiatal herczegnőnek ábrázata ellenben ugyan az alkalommal vissza látszott nyerni életkora teljes nyugalmát s derültségét.

Burgundi Mária kezébe fogá kedvelt bohóczának reszketó kezeit, s jóakaró szavakkal igyekezett öt vigasztalni; de midőn szerelemről van kérdés, ritka eset, hogy nő ajkairól keblére ömlő vigaszhangok azon hűtlen gyöngyöger tulajdonul ne lőczek fel, mely mérgesíti a sebet a helyett, hogy azt gyógytaná.

Ugy Máriának intései, nem hogy távolítták volna Mikaélától azon boldogtalan jövőt, melyet annak sejdileth és rettegett; hanem szájlabbá tévén a jelenn ebben sebének fájdalmait, érlelék azt a vész korábbi kifejlésére.

Jer kedves gyermek! — monda ő — aranynyal halmozandalak el, hogy e Krisztiánt levesbiá hasznek fölszerez lehess szert. Legyen barhogy s mint a dolog kedvesem, de lám ő nemes, s igy öszinte indulattal nem vehet ő tőged nőul. A kicsiket lélczó házag sokkal nagyobb, mintsem gondolnád. Hiszi nekem gyermek, s ne gondolj többé arra, ki teged megvet.

Ah! asszonyom — felele Mikaéla — feledhetem-e én öt? Én, ki ón pártfogásra, s arra számítok, hogy öt hozzám visszatérteni.

Megtebolyodtál? — szakaszta félbe öt a herczegnő. — Ugyan mit gondolsz, mit tehetnék én ez ügyben?

MIKAÉLA.

Történti beszély.

(Folytatás.)

A mi Burgundi Máriát illeti: ha tán tudni kivánnád legyes olvasóm, milyen volt öltözéke, s mikint öltözökötek a korabéli magas rangu urnők? elmondom egy pár sorban oly pontosan, minthe azt a Divatcsarnok irta volna le, ha ez 1477-ben a lények sorában csakugyan feltalálható felt volna.

Az időben az urnők semmi uszályt nem viseltek ruháikon, de viseltek tejszürkén szövetjszőtt jó bőrkönyvet, mely akkor nagy divatban volt; fejökön egy kerek sipkaalaku fövegingott, egy, vagy nyéka kétnegyed rőf magasságban. E gulaalku fövegnek tetejéről hátrul mégy-ő ujnyi szélos szalagok esüngtek, melyekbe 6—7 ebon ezüst vala himezve, melyek a tetőtől talpig nyultak le.

Burgundi Mária még anyja gyászában járván, nem volt szabadjuk az arany, se ezüst; talpig fekete selyembe s bársonyba öltözve, ezek közöl szép nyaka s epedő alakja, eben lapra szógyzett elefántcsont szüz mellszobrakként emelkedenek ki.

Jó szivű — monda Mikaéla egy zsámolyra települvén, a burgundi országlányok alatt álló nagy karszék lábaihoz, melyre közben a herczegnő ülé le — mindig megtartandja-e nagyságod komoly s boszus képet, mely szemeim elébe mindig udvara ránczos homloku tanácsosainak, nagyságod gyámjainak rejtet idézi? Avagy azt akarja tán, hogy a rosz nyelvek bohócz mivészetemet nagyságod sebész és kurusz mesterei tudományához aljasitsák, kik ugy nem értik nagyságod betegségét mint a tuskó? Avagy gyászfátyolba vonjam én is nemes bőzogányomat? és bánhámutos nő zsákvászonával cseréljem fölcsörgetyümet s fehér agaraimat? Ha meggyalázni nem akar engemet herczegnőm: engedje ujra virulni ajkain a mosolyt; ne tartsa továbbra is a bükör settét fellegeinek fátyola alatt szép szemimek csillagait. Nevessen asszonyom, nevessen mint korához illő, vagy pedig én is könyekre fakadva fogom a régi dalt zengeni:

„Szép órák eltünteték,
Nem múlatnak veletek,
Az örüm s a vig élet,
Keserynés örömmé lett."

A herczegnő nagyot sohajta s egy baráti pillanatot vetvén a szép kegyencze, igy szóla hozzá szép mosolygva:

— Nem vagy te oka semminek kedves gyermek, te nem ismered a fősornak és nagyságnak gondjait. Tőged nem akarnak férjhez adni kedved ellen, körultud nincsenek ajkak, kik oly szerelmet esküznek, melyet te nem hiszesz. Te nem vagy kényszerülve elttikolni legkisebb gondolatiadat, s alkalom szerint közönbüst, vagy gyönget játszani. Ha te valakit megkülönböztetsz azok közöl, kik kötelokkal ostromolnak, valaszthatod azt kedvedre; szépet, szerelemre méltót, vagy derékat a mint akhoz ertesz. Senkinek sincs joga számot kérni kitüntetéseid s a fölöl, ki vajjon herczeg, fejedelem a kit szeretsz, vagy pedig gazdagsága s egyhekötöttesei megfelelnek az illem kivánalmaimk? Lelked és szellemed neked elő kizárólagos sajtónd, mint rep lő madárnak az égnek kiterjesztetett erőssége, mint a forrás vize sajátja annak, ki szomjuhozik. En rabnő vagyok, mig te szabad vagy. Mig rád szeszélyeid és a vegzet mintegy marokkal szórják a virágokat, az életnek minden boldogságát, az alatt számomra a lég és a napnak sugári is ki vannak számitva. Testem s gondolatim kegyetlenebbek is annak sajátjai, kinek számára azon szarnokoim szántak, kik velem porban térdelve beszélnek, s kik nekem parancsolnak, mialatt magukat alatlavlóimnak nevezik.

Nagyságod tehát valakit szeret? szóla közbe Mikaéla, hamis pillantattal tekintvén be urnője belsejébe.

En azt nem mondám, — felele Mária élenken. — Orizkedjél többé ily nemü kérdéseket tenni. Es ha szerencsétlenségre talán ilyes czynu születtek volna fejedben, keblednek legmélyebb sirjába temesd azt. Erről nekem sohasze szólj többé; még akkor se, ha annak bizonyos jelei fölé nyerendenél meggyőződést. — Ez szóm titkok egyike, melyeknek kitalálása a leleménycsat szokta pokloka sújtani.

E szavakat ejtvén elhalványult, és reszkete a herczegnő, csaknem haragt ült különben oly tisztán fényü kegyszeu szemeiben.

Mikaéla megpaszkolá most a fölöl, mit eddig csak gyanitott. De szinlé, mintha éppen semmit se hinne belőle.

Nagyságod bólcsen és okosan teszi szép urnőm, hogy nem szeret. A szerelem s bűbájai édes testvérek. Lám én, ki most önnel beszélek, ha ma önködésem daczára sem lelek oly czélos ötletekre, oly tréfás történtekhére, melyek ónt miskor oly vigan mulatattják, annak a szerelem oka, ez az oka, hogy olyannal lévék, a minő vagyok. Nem csináltam titkot nagyságod előtt reményemből, s a boldogságból, melylyel az iatott. Es herczegnőmnek bemutatám, ki szeretek, nagyságd kegyes vala vele szólni, s öt jól fogadni, Mikaéla barátságáért. Bárha csupa egyszerü, vagyon s nére nélküli ifju is ő, mindazáltal felék, nehogy lelke felette boszkó legyen, és el ne akarja fogadni tőlem, mit én neki adandók, és oly teljes szivvel adandok: kezemet, s azon gazdagságot, melyet ón kegyébül birok. Avagy mondja mi-e? mikép gyanum van Kristiánomra, hogy ő mást vagy magasb rangut szeret nálam? En feltekenv, s ez okon boldogtalan vagyok. Ón szegény bohócza — szép urnőm — kétségbecses, és könyözön közt fogja czitét végezni, ha csakugyan megtörténik, hogy gyönget és megvetési szenved.

Mikiéla letsitó fejét, hogy egy szemébe tolulóknnyet elitiktolon. A valódi fájdalom kifejezése, mely górcsbe ránta gyermeki alakjának finom gyöngésegu vonalat, torz ellemeket képze előtozkónek vidor jövényivel. — A fiatal herczegnőnek ábrázata ellenben ugyan az alkalommal vissza látszott nyerni életkora teljes nyugalmát s derültségét.

Burgundi Mária kezébe fogá kedvelt bohóczának reszketó kezeit, s jóakaró szavakkal igyekezett öt vigasztalni; de midőn szerelemről van kérdés, ritka eset, hogy nő ajkairól nő keblére ömlő vigaszhangok azon hűtlen gyöngéger tulajdonul ne lőczek fel, mely mérgesíti a sebet a helyett, hogy azt gyógytaná.

Ugy Máriának intései, nem hogy távolitták volna Mikaélától azon boldogtalan jövőt, melyet annak sejdileth és rettegett; hanem szájlabbá tévén a jelenn ebben sebének fájdalmait, érlelék azt a vész korábbi kifejlésére.

Jer kedves gyermek! — monda ő — aranynyal halmozandalak el, hogy e Krisztiánt levesbiá hasznek fölszerez lehess szert. Legyen bárhogy s mint a dolog kedvesem, de lám ő nemes, s igy öszinte indulattal nem vehet ő tőged nőul. A kicsiket lélczó házag sokkal nagyobb, mintsem gondolnád. Hiszi nekem gyermek, s ne gondolj többé arra, ki teged megvet.

Ah! asszonyom — felele Mikaéla — feledhetem-e én öt? Én, ki ón pártfogásra, s arra számítok, hogy öt hozzám visszatérteni.

Megtebolyodtál? — szakaszta félbe öt a herczegnő. — Ugyan mit gondolsz, mit tehetnék én ez ügyben?

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

ka. A hajdan hiresár helyét most izlésesel épült uri lakok foglalják el, a fegyverek hadi tárnákat az ipar és szorgalom zajtalan foglalkozása cserélte fel a környéken.

Négy-öt utat tettünk, míg az uradalom volnálunk czélunk. A tájék nem különösen meglepő, nincsenek fenlő szélű szirtek mondani, de mégis nagyszerű terjedelme, az egymást erő hullámokhoz hasonló rendellen folyásu hegyek, a távolban nehéz fellegek alakjában kéklő erdők rengetegei sajátszerű érdekeket kölcsönöznek az emberi elig hiné, hogy itt a világtól, a forgalomtól, a közlekedéstől elzárt helyen, hol a vegetelen erdőktől borított hegyek egybefolyni, s az emberi szorgalmat csaknem teljesen kiszorítni látszanak, hogy itt majd minden nyomon, dolgos jó módu nép lakta falvakkal, az angol farmokkal bizott mérkőzhető virágzó gazdaságokkal fel találkozni. Es pedig ugy van. Kiránk a mikor lefve van, tahat itt jól rendezett tágas gazdaságot több pédánylyan, tiszta vető lovakat, electoral és farmokkal-jubiláj, jelen mivelésu szőlőket, kóstolhat fölséges bort stb. melyek egyenként és összesen az élvezetek s tanúmányok gazdag anyagot nyujtnak.

Hadad és környéke hosszú czímerére vagye a sámsoni borvidéket, hatrozik, s born némileg annak jellemét viseli.

A szőlőmivelésnek itt egy más modora tulnik fel. Ugyanis ez sem nem egészen a tőkés, sem nem a nálunk ismeretes karikás mivelés. Mi ezt legjobban tőkés-karika mivelésnek nevezhetnők, mely átmenetet képez a karikás mivelésről a tőkésre vagy megfordítva. Zíhán és Somlyó közt egyenesen ángrik az egyik modor a másikra, — ez egy közeputat választ, mely mindenik hiányait kerüleve, mindenik előnyeit egészíti kivánja.

Nem tudjuk ki eszme-e, s mennyiben fogja a tüzet kiálni, melyet most boraszainik megfontolása alá bocsátunk; de mentől több fogásuit van módunk vizsgálni a szőlőmivelésnek, annál erősebb lesz bennünk a meggyőződés a felől, hogy noha, kivált nálunk az ős karikás gazdaságra a szőlőpálanta felette érzékeny, s egyes variátiúban meg érzékenyebb mint másokban, — de a mivelési modorra átalában véve nagyon kösönyös, vagy inkább mondva: a szőlő minden mivelési modorral meg tud barátkozni. Nagy kérdésnek marad azonban, hogy melyik mivelési modor a legjövedelmezőbb. Erre in vago azt lehet felelni: az, a mely a legcsekélyebb kiadás, munka, és a legrövidebb után a legjobban fizet. Mi a kérdés érdemleges eldöntését más alkalomra halasztva, most elégnek látjuk megemlíteni, mikép amaz átmeneti modor alkalmazva van Zíhán és Somlyó vagy a vételen eredmenyt, hanem a tőkés mivelésbül felmerült tapasztalatok, s practikus fellogás szülemenye. Sőt nem is uj dolog előttünk, kik mégis előtteseel a sopron i rajnai modorban mivelt szőlők kezelését kezelebbről vizsgáltuk, s a fogások legjobjái értelmeztetni hallottuk.

Csakis azon eltérések leirására szorítokzunk, melyek a widely mivelést, ugy a karikás mint szomszédjaihoz vett tőkés mivelésétől megkülönböztetik. Egyik a fedés. Ít kétkép fednek, még pedig rőczön szőret után. Felfoldelik a tőkét, és egyszerre letekintik hosszában a vesszőket, lenyomatjuk hantisl—vigyázva—és erre figyelmet kérnék, hogy az ágbegyek a lelegzés vagy a leggel érintkezés végett talapraattan maradjanak. A másik a metszés. A mi metszésnél a tőke 3—4 termő vesszőt közöl a legerőtelejebiket, melynek duzzadt és teljesen lábba gyökerjait jó reménytnyujtanak a termőhez, meghajtják a karika alakban a karohoz kötik, ez képezi a felkarikát, mely ritkán csaljuk meg a számítást, a többi vesszőt a vájfaj természetéhez képest 2—3 hogos csapra vágják, vagy cserfat nevelnek neki. A nyitás ép ugy ferenczik mint Zíhánban, — s a többi fogás mint a hogy a tőkés mivelésnél szokás. Ha a kozelfoghato előny! a felkarika gazdagabb termése kárpótolja a tőke szükebb termését, s ez a pusztv haszon; de másrészt csak annyi árnyoket terjesztt, a mennyia nap egéb leve eltelen megövja a gerezdeket, s nem annyit, hogy lombos bokorrá tegye a tőkét, mely a gerezdtől elfogja a tápot, a meleget, s az érlelő napot.

Ducznia annak, hogy mind az uradalmak, mind a kozép nagy birtokjelejéi szőlőmivelest folytatnak, a napszám kevesebbe kerül mint akárhol a Szilágyban; itt egy holdra első kétszég, felet teszi azon kiadásnak, mi Somlyón vagy Tasnádon egy hold szőlőre igenyel. E videk elszigetelt helyzetében, mivelem okszy, és legdrágább a pénz. Innen kimagyarázható, miért hogy a bóro. Wesselburg F. vinczellérek által mivelt tabláje sokkal többe kerül, napszámosok által mivelteknél. Ezen körülmény azonban nem ingatja meg a vinczelléri rendszer clónyösségét ott, hol a tudatlan és lelkismeretlen napszámos kezeiben a legjobb szőlő is csakhamar tönkre jut. Itt mindenki, kivel a napszámos is ért a szőlőmiveléshez; nálunk sok helyt jó vincellérnek kezében fog csak a szőlőmivelés jövedelmezni.

A termelt szőlőfajok vegyesen erdélyiek és érmeiliekéi; de itt is mint Somlyón tulnyomólag mivelttnek czek amaz utóbbi fajok.

A koronái szőlő a vidék koronája. Egy gyujtemenye ez a hazai és külföldi legjelesebb borfajoknak, melyek ha soronként rendezve ellátnának, nem volna hiányzni párja a hazban. Buda, Tokaj és Menes a kórtvetvben, a Rajna, és Neckár, a Loire és Garonne terméki képviselve vannak itt. Ha a körülmények miatt felhagyott Mortalbagy éppen azon alkotó lélek mive, melynek a koronái illtevnje köszöni hiteles, bizonyára a honi borászatnak teend a nemes bárd szolgálatot, ujbol mivelés ala vétele által. Az ilyen ültetvény valóságos arany telep, melynem por — de gyönyszemekben adja meg kamatjait.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— (A tagositás körüli jogi kilátások). Lapunk mult évi folyama 93-ik számnak vezérczikkében, a tagositás kérdésének a braunsweigi gyulesben folmerult tárgyalását ismertetve azon obajlásunk a tagositás ügyére nézve, hogy ugy intézkednek, hogy mint Hannoverában, ugy nálunk is, a birtok fele részének kérelmére a tagositás kényszeritőleg végrehajtatvén, most tekintélyes birtokosok ellen is, a birtok fele részének kérelmére a tagositás kényszeritőleg végrehajtatvén, most tekintélyes birtokosok ellen is, a birtok fele részének kérelmére a tagositás kényszeritőleg végrehajtatvén, most tekintélyes birtokosok megkülönböztetik. Egyik a fedés. Ít kétkép fednek, még pedig rőczön szőret után. Felfoldelik a tőket, és egyszerre letekintik hosszában a vesszőket, lenyomatjuk hantisl—vigyázva—és erre figyelmet kérnék, hogy az ágbegyek a lelegzés vagy a leggel érintkezés végett talapraattan maradjanak. A másik a metszés. A mi metszésnél a tőke 3—4 termő vesszőt közöl a legerőtelejebiket, melynek duzzadt és teljesen lábba gyökerjait jó reménytnyujtanak a termőhez, meghajtják a karika alakban a karohoz kötik, ez képezi a felkarikát, mely ritkán csaljuk meg a számítást, a többi vesszőt a vájfaj természetéhez képest 2—3 hogos csapra vágják, vagy cserfat nevelnek neki. A nyitás ép ugy ferenczik mint Zíhánban, — s a többi fogás mint a hogy a tőkés mivelésnél szokás. Ha a kozelfoghato előny! a felkarika gazdagabb termése kárpótolja a tőke szükebb termését, s ez a pusztv haszon; de másrészt csak annyi árnyoket terjesztt, a mennyia nap egéb leve eltelen megövja a gerezdeket, s nem annyit, hogy lombos bokorrá tegye a tőkét, mely a gerezdtől elfogja a tapot, a meleget, s az érlelő napot.

Ducznia annak, hogy mind az uradalmak, mind a kozép nagy birtokjelejéi szőlőmivelest folytatnak, a napszám kevesebbe kerül mint akárhol a Szilágyban; itt egy holdra első kétszég, felet teszi azon kiadásnak, mi Somlyón vagy Tasnádon egy hold szőlőre igenyel. E videk elszigetelt helyzetében, mivelem okszy, és legdrágább a pénz. Innen kimagyarázható, miért hogy a bóro. Wesselburg F. vinczellérek által mivelt tabláje sokkal többe kerül, napszámosok által mivelteknél. Ezen körülmény azonban nem ingatja meg a vinczelléri rendszer clónyösségét ott, hol a tudatlan és lelkismeretlen napszámos kezeiben a legjobb szőlő is csakhamar tönkre jut. Itt mindenki, kivel a napszámos is ért a szőlőmiveléshez; nálunk sok helyt jó vincellérnek kezében fog csak a szőlőmivelés jövedelmezni.

A termelt szőlőfajok vegyesen erdélyiek és érmeiliekéi; de itt is mint Somlyón tulnyomólag mivelttnek czek amaz utóbbi fajok.

A koronái szőlő a vidék koronája. Egy gyujtemenye ez a hazai és külföldi legjelesebb borfajoknak, melyek ha soronként rendezve ellátnának, nem volna hiányzni párja a hazban. Buda, Tokaj és Menes a kórtvetvben, a Rajna, és Neckár, a Loire és Garonne terméki képviselve vannak itt. Ha a körülmények miatt felhagyott Mortalbagy éppen azon alkotó lélek mive, melynek a koronái illtevnje köszöni hiteles, bizonyára a honi borászatnak teend a nemes bárd szolgálatot, ujbol mivelés ala vétele által. Az ilyen ültetvény valóságos arany telep, melynem por — de gyönyszemekben adja meg kamatjait.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— (A tagositás körüli jogi kilátások). Lapunk mult évi folyama 93-ik számnak vezérczikkében, a tagositás kérdésének a braunsweigi gyulesben folmerult tárgyalását ismertetve azon obajlásunk a tagositás ügyére nézve, hogy ugy intézkednek, hogy mint Hannoverában, ugy nálunk is, a birtok fele részének kérelmére a tagositás kényszeritőleg végrehajtatvén, most tekintélyes birtokosok ellen is, a birtok fele részének kérelmére a tagositás kényszeritőleg végrehajtatvén, most tekintélyes birtokosok megkülönböztetik. Egyik a fedés. Ít kétkép fednek, még pedig rőczön szőret után. Felfoldelik a tőket, és egyszerre letekintik hosszában a vesszőket, lenyomatjuk hantisl—vigyázva—és erre figyelmet kérnék, hogy az ágbegyek a lelegzés vagy a leggel érintkezés végett talapraattan maradjanak. A másik a metszés. A mi metszésnél a tőke 3—4 termő vesszőt közöl a legerőtelejebiket, melynek duzzadt és teljesen lábba gyökerjait jó reménytnyujtanak a termőhez, meghajtják a karika alakban a karohoz kötik, ez képezi a felkarikát, mely ritkán csaljuk meg a számítást, a többi vesszőt a vájfaj természetéhez képest 2—3 hogos csapra vágják, vagy cserfat nevelnek neki. A nyitás ép ugy ferenczik mint Zíhánban, — s a többi fogás mint a hogy a tőkés mivelésnél szokás. Ha a kozelfoghato előny! a felkarika gazdagabb termése kárpótolja a tőke szükebb termését, s ez a pusztv haszon; de másrészt csak annyi árnyoket terjesztt, a mennyia nap egéb leve eltelen megövja a gerezdeket, s nem annyit, hogy lombos bokorrá tegye a tőkét, mely a gerezdtől elfogja a tapot, a meleget, s az érlelő napot.

Ducznia annak, hogy mind az uradalmak, mind a kozép nagy birtokjelejéi szőlőmivelest folytatnak, a napszám kevesebbe kerül mint akárhol a Szilágyban; itt egy holdra első kétszég, felet teszi azon kiadásnak, mi Somlyón vagy Tasnádon egy hold szőlőre igenyel. E videk elszigetelt helyzetében, mivelem okszy, és legdrágább a pénz. Innen kimagyarázható, miért hogy a bóro. Wesselburg F. vinczellérek által mivelt tabláje sokkal többe kerül, napszámosok által mivelteknél. Ezen körülmény azonban nem ingatja meg a vinczelléri rendszer clónyösségét ott, hol a tudatlan és lelkismeretlen napszámos kezeiben a legjobb szőlő is csakhamar tönkre jut. Itt mindenki, kivel a napszámos is ért a szőlőmiveléshez; nálunk sok helyt jó vincellérnek kezében fog csak a szőlőmivelés jövedelmezni.

A termelt szőlőfajok vegyesen erdélyiek és érmeiliekéi; de itt is mint Somlyón tulnyomólag mivelttnek czek amaz utóbbi fajok.

A koronái szőlő a vidék koronája. Egy gyujtemenye ez a hazai és külföldi legjelesebb borfajoknak, melyek ha soronként rendezve ellátnának, nem volna hiányzni párja a hazban. Buda, Tokaj és Menes a kórtvetvben, a Rajna, és Neckár, a Loire és Garonne terméki képviselve vannak itt. Ha a körülmények miatt felhagyott Mortalbagy éppen azon alkotó lélek mive, melynek a koronái illtevnje köszöni hiteles, bizonyára a honi borászatnak teend a nemes bárd szolgálatot, ujbol mivelés ala vétele által. Az ilyen ültetvény valóságos arany telep, melynem por — de gyönyszemekben adja meg kamatjait.

(Folytatjuk.)

TÖREDÉKEK

GYÖNGYÖSI JÁNOS ELÉTÉHEZ.

(szül. 1741. † 1818.)

(Vége.)

Az irodalom érdekében oly hasznos szóválás végre folyólratokba kerult, s az lett belőle hogy Gyöngyösi elvvel ellenkezve mend ér tekezést függesztett 1803-ki kötete elobe, „Az egyenlő hangzat, vagyis kádenczia szerint való magyar vers irásnak formájáról,“ melyben positionként hivatja visszaverni támadóit. Szétes ismeret, jós felek s elmés tollal harczol. Elmondja, hogy a magyar költészet valódiságra nem csupán rímfereczésből áll; a miért a deákok nincs rime, nem következik, hogy a magyarnak se legyen; és mennek azok a tonai metrumban irta verseit, hanem rímelteite is, s azáltal azt kivánta megmutatni, mily gazdag s mennyire felul áll nyelvünk e tekintetben azokon. (?)

A verseci utóbb kötetben tovább megy a distichonokon kívül, nagyobb mértékben lépteti fel a rimes sapphoi verseket, mint péld. II. Leopold halálára irott kötelményében, melyből néhány versszakot ismertetünk:[1]

Vett erőt népen szelid csakhatóket,
Csöndes ostromnal koszorút nyerőlket!
Tudta, mily próbát diadalmi kézre
A szerető szív.

Szívo lőtt, s vett is diadalmat ezzel;
Ugy, de vérben, szikkel, mérkőzni szerzőnek,
„Győzők én — ugymond, — ölelő kezemnel,
Engedelmemnel.
A repedt nádszál töredelme forcjon;
Csekot egy szivesb atya szája szójon:
Vegre fő pásztor jutott, s ne hiszen:
Nyitja, ne nyissa stb.

Naláczi József, Zarándi főispánja annyira szerette Gyöngyösiben a kőltőt, hogy arczképét Bergmann szép kőrézetben kőszittetni fellegeszlé, s az 1801-ki kötetben rézbemetszve is kiadatta.

Az elismerés ily szép nyilatkozatai ugy erőt adának szép czéljára. S valjon rimes distichonokban s sapphoi versekben kivánt-e munkádi, hova Kazinczy, kinek határtalan lón örömo, miután trocheus mértékü s rimes sonetejere Kölcsei hasonlóan sonettevel felelt. Ó mint irsalmas szép szavakban ahartia a leoninus versformát, a rimes distichonokat nyelvünkben meghonositni, a gondolatok e Molochját csak azért kivánta nyelvünkben is felléptetni, hogy megmutassa, hogy nyelvünk a vasforma minden mennyiségére alkalmas; s ez által hitte, hogy a jövőkor iztése tovább fejti mit ő tövisek közöttt haladva kezdett, s végre kiviik, mit szeret s mit nem szeret a magyar.

S remenykedve nem is csalódozott. Ó a versirás honlyos korszakban csak tapogatózott. De végre felgyultak a fáklyák, s világuknál rimet kapott az anapesticus, mint:

Jár szakkalódom az árva fin,
Dult zengedez és dala oly szomorn. ...

Rimet kapott a tracheus:

Itt van a bérce, s omladék fellette,
Moly a kort és ifnek elmélkétt;

Rimet kapott a jámbus:

Teremt-e latsz tülb magart,
Mig a vilag, mig napja tart.
Ha mink is elgyszulunk,

Egyébiránt meg utána is, Kazinczy halálát rímelő sapphicus versekben siratják el.[2]

Mi nem elünk nyelvünk s versformák kifejlésének forradalmában. A chaos kitiszitult — s mi csakhem kristályivá vált tengeren evezhetünk. Más kor más, szellem vala Gyöngyösink idejében. Magyar lapirodalom csak később keletkezik. S mi ignorájuk Gyöngyösik, kik szinlen magyar nyelv, rimtisztaság, s természetes könnyűszi tesznek kedvessé, kirólegy Kazinczy azt monda: „hogy a technica nehézségeit ugy győzte le, mint orczát nem más szedte fel.“ S bár a rimes distichonok s sapphicus versekből, melyek a legkönyebb s leggyakorlottabb tollat is tüzpróbára teszik, 96—100 szakaszt megirt ugy hirandam 12 versei bizonyos erőtlen kedvelyesség szünetlen körülpróbeli. Nehol egész a pajkosság kedves, nehol szikladormról legörgő szirdatak.

Gyöngyösi kulsőjéről emlithetjuk, hogy arczza igen tiszta bőrű s szemei meg azok szinek lesen is lángolók s termete kisded; módja fesszeke, s beszéde kevés. Bengman hiven adá nékpel, mely versei második kiadása eltőt áll.

A — Kazinczyleveleiben — dicsőségo mellett sokszevendeleti férfi 1815 mart. 15-en hult meg Uj-Tordán, 77 éves korban; ott temették el az uj-tordai temetőbe.

Kóvári Mihály.

[1] Felső-m.-országi Minerva 1831. 639. l.

[2] Kazinczy, Erdélyi levelek. F.-m.-orsz. Minerva 1831. 602. l.

[3] Gyöngyösi versei II. 1823. Előbeszéd XXV. l.

[1] Kassai magyarul II. 92. l.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

udvaló irátt: ma vagy holnap este pedig Rostellott magyarul vendégség fog tisztelettére adatni, ha kellő számmal jelenkeznek e czélra az alárók. Mint írják, a választás egyhangúlag történt, kivéve azokat, akiknek szavazatképessége megsemmisíttetett, kik betegek voltak, és azon hírmat, kik nem tudni mi okból meg se jelentek.

A „Dumbovicza" — uj lap, szerkesztő Bolteanean — keserűn kikel azon kulfoldi lapok ellen, melyek a romániai forradalmi törekvésekkel vádolják. Sokat mond az ember harajban, mit később maga is megszokott bonni, azért hosszú czikkeből csak ennyit hozok fel: a „románok a Don Vasul szerepét játszódják, kikkel egészséges lelökve el akarják hitetni, hogy ő kicsit hideg rázza Midőn a hatalmak a románokból bulevardot akartak csinálni, akkor igy beszéltek, csak arra jók ők, hogy hosszu pikajokkal járom nyál vivésjétt verekedjenek, midőn életöknek valami jelét adják, forradalmároknak nevezitek sat.

Annyi igaz, hogy Olahországnak egyetlen ágyúja sincs; azt mondják, hogy azt a nyolcz darabot, mit az orosz jó kedvében adott volt, később vissza is vette tőle haragjában, s miótta az asztrál és tróni megszálló czapsok kivonultak, nem látunk itt több ágyut, s az éjjeli és nappali portyázó-csapat aligha kerítene vagy akarna is elnyomni egy kitörendő forradalmat R. ur azt mondja, hogy a rend és csend még eddig sitha meg nem zavartatott, a kereskedés kezd élénkülni de mégis oly-nagy a szegénység, hogy mit kerestek a megyékben, kik daczára a hirhedett olábországi rosz óltaknak és kemény hidegnek, nem resztelték közelebb összeviszszá barangolni az orszagot. Ha R. ur ezt nem tudja, en honnan tudnám, annyit mégis sejtnei talán szabad, hogy ezek alkalmat adtak neki oly erősen a pénzörgelom egy idejg a fővirosban.

Ugy hallom, hogy Milos bámap indul innen harajára, a pár nap óta-erre itt mindó kiládott geggel, kik a „konkordia és national" vendéglőkben vannak igen urilag Milos alatt ellátva. Egy ismerősöm, ki a küldöttséget a Milos házba kalauzolott, igen nagy szerepeket nevezi az elő találkozást. A meghívó-level felolvasatván, az öreg ur reszkető hangon és könnyes szemekkel valaszolt s mindenkket megcsókolti. Vasárnap egy ido kiküldöttje volt Milosnak, mégpedig a magas körökhöl, miből mindjárt sejtenü lehetett, hogy nem fog Bukurestben telelni, pedig ezt a konkordia bérlője aligha bánta volna.

A moldovai választás utan szinte sejthetni, hogy ki lesz itt is megvalaszva fejedelemnek. Goleszkót tartják legalább fit olyanforma mártinak, kinek családja egykor igen jól állott, de a közelebbi tiz év alatt megfogyott és szegénnyé vált. Mondják, hogy a Steirbey-ek leszekő pártja, utóso esetben kesz volna egyszinü, csak hogy egy harmadik, vagy nem is tudom hanyadik párt ne nyerjen győzedelmet

r. l.

A „Pr."-nak irják Páduából jan. 13. „Az alkalmozott erélyes rendszabályok következtében a czind szinét teljesen helyreállitlatott. A hazájokba utasitott tanulók tömegesen hagyák el a várost, és az ott maradottak sietnek a rendőrigazgatósághól igazolási jegyeket váltani, mikkel, a kadott rendeletek szerint, az odavaló tanulóknak magukat holnap estig el kell latniok. Több tanuló szándokosan szivarozva járkál a városban, hogy a jutott törcsapatoknak azáltal mintegy jelét adja megváltoztatott gondolkozásmódjának. Nehány befogatás is történt, de az többnyire csak a Gennaból érkezőket szorítottak. A mai délutan 1 órakor tartott nagy szemlére 4 zászlonjt gyűjtettek, 1 zászlónji császár vadasz, 1 osztály gróf Haller huszár, és egy gyalog-ujeg alig ki. Fajdalom azonban ezt azon szomorú eseménnek köszönni, hogy huszár hadnagy báró Bencze levoárol lesett ő jobb terdszárát eltörte. A lakosság ezen kutonai szemlén nagy számmal jelent meg és leplezetlenül kijelentette megnyugvását a felett, hogy ily tekintélyes hadtest van a városban a czond további bentartására."

Az „Oest. Corr." constatirozza azon olaszországi hirek valótlanságát, melyek az angolczirkula, belga és német lapokban közöltetnek. Ily féld. egy angol lap Milanoból azt táviratozta magának, hogy egy magas alázsu katonai méltóság ugy nyilatkozott volna, miként a milanoiakat mint a „veszett kutyákat" kell lepuszkázni. Vajon, mond az „O. C." ez nem épp oly absurd-e, mint az osztriai hadseregi élen bevonuló hóhér? Ha ehhez meg azt is csatoljuk, hogy egy párisi lap milanoi levele szerint Pádában vérpatak folyott, egy elégett testtel, azon kongyelmivok fejinek hévmérsékletet meghatározunk, ők e hideg hazug lelekkel köztünk birekat igazságul fogadják el."

— Milano, jan. 20. A lakosság magattartása tökéletesen nyugott; a forsang czinke.

— Velence, jan. 20. Paduában a tökéletes nyugalom uralkodik. Remélik, hogy az egyetem újra megnyitása nemsokára meg fog történni. Fogaz délelőtt 9 óra felé itt két bullánszerű felöregös volt érezhető.

Külföld.

Olaszország. — Piemonthan mindenn forrong és habzik. Nem csoda, midőn a dolgok élén oly tüzes egyénségek állnak. Maga a király rendkivüli étetkségéről ismeretes; mint jól emlékeznek, Párisban mulatása alatt a maga osztrák-ellenes érzelmeinek még igen is szabad folyást engedett. A jelen piemonti kamra is ugy szólva a király képére s hasonlatára van alkotva. Ratazzi elnöke az 1849-diki demokrat miniszterimnak, mely a második háborut inditotta Auszatria ellen, a kamra második elnökévé, — De Petris a legszélső baloldal feje, első alelnókké, és Techio, egy vicenzai kivándorlott s republikánus, a velenczei ideiglenes kormány tagja, az 1849-iki democrat kabinetnek Ratazzival együtt tagja, másod alelnökké lón valasztva — eléggé jellemző a kamrára s a tőle várható hatarozatokra nézve; s ha mégis a Cavour közlönye tanácsonak látja megtámadói állásából a védelmbe menni at, — ha tetteti, mintha Auszatria volna az, mely megtámadási politikát követ, ez csupán azt tanusitja, hogy Napoleon hg a párisi jelszót Turinba is elvitte: miszerint „szinleg" legalább a hátralót kell fini. Hogy mily magas fokig csapkodnak fel Piemonban az ingerültség hullámai, tanusitja a turini „Unione" 16 és 15-ki számban egy program, mely a „Wiener Ztg." szerint egész komolysággal igy szól:

„A háborut ezentúl fait accompli-nak tekinthetnék, s elmaradhatlan következménye lesz, az osztriai uralomnak megszüntetése Olaszországban. A politikai salonokban a helyzet következő kifejezésben van megállapitva: Francziaorszag eljegyzi magát Olaszországgal.

Anglia magatartásától fog függni, vajjon a harcz Olaszországra lesz-e szorítva, vagy pedig áttétessék az Magyarországba és a Rajnai vidékre is. Poroszorszag nem feltékeny a franczia suprematiára Európában s ugy látszik, semlegés kivan maradni, s az európai törkép Francziaorszag alatt kivánt revíziójának előnyeiben zetnén részesulni. De ha Anglia cselszövényeidik, hogy Francziaországot jelen határai közt s Európát a bécsi szerződések fesztes öltönyében megtartsa, ugy a háboru mindenesetre a tengeren és a Szajna mellett is viseltetni fog.

Francziaorszag nem fog ezuttal önzetlen háborut Piemont nyomában folytatni, hogy ennek a lombard-velenczei királyságot megszerezze, mivel, miután az elvitázhatlan szabadsag hegemonia Európában már kezébe esett, anyagi tulsúlya biztosítása végett természetes határokra és szövetségekre van szükége. Csak a partokon sebzhető még, s ezért Anglia ellenében Olaszország szövetségére van szüksége. Francziaorszag ekkor Európa szarai seregét, Olasz-Francziaorszag egyut alt annak tengeri hadát fogja képezni, s Európa jövője kezukben lesz. Mig egy papa s egy német Olaszországban tartózkodik, addig Anglia is, bár protestans, tényleg ott van; mig egy Bourbon Olaszországban lakik, addig ott Anglia is lehetséges.

Ebből, és hogy Angliát kizárjuk, kétfünik azon szükség, hogy a pápa egyházi méltóságára korlátoztassék, az olasz államok feloszlása egyszerűsitessék. Modena Párma, Toscana, Nápoly stb. elgázológgessék, mi a piemonti vagy franczia seregek első győzelme után be is fog következni. Napoleon herczeg, mint ez már bekövetkezendő hazasságból is fölismerhető, az ismét helyreállitott etrurini királyságot vagy legalább a nápolyi királyságot fogja nyerni; az alternativa Anglia magatartásétól függend. Oroszorszag mindent tud s beleegyezését adja. Poroszorszag nem lép fol együtteson az osztriai birtokokért Olaszországban s Francziaországban minden párt az Osztria elleni háboru mellett van. Anglia nem tiltakozhatik, mig ő kharna is. Oroszorszag nem megy vele karolivo. Cherbourg őrkódik a csatorna fölött, Németorszag forradalomra vágyakozik, a Duna melletti szlávok Ausztria és Törökország ellen fognak fölkelni. Kivel foghat Anglia lezet, hogy európai háboruba dölhessen? Anglia tudja ezt s ezért Ausztriával egyesülten egy uj congressust kivan, hogy az olasz kérdés eldöntessék, időt nyerjen s a most egyesült politikai elemekat elválasztza. Franczianorszag ugy látszik nem fogja ily congressushoz beleegyezését adni, vagy végsőig szorítva, az alkudozások bázisaul oly follételeket fog javasolni, melyekhe Ausztria soha bele nem egyezhet. Az előkészületek és események a tárgyalások által semmiesetre sem fognak megakadályoztatni.."

Emlékezik még e lap Franczianorszag nagy fegyverkezéseiről s azt állitja, hogy a háboru fog ugyan a kereskedelem és forgalomban rövid meghaladtát előidézni, végül azonban az általános jóletet tetemesen elmozdítani.

Fölég a nazzinistak fejlenek ki nagy tevekenységet, hogy az átlalános zürzavart tán valamivel nagyobbra használhassák fel. Közelebbi időben Szárdinia szigetéről és Franczianországból is igen sok olasz menekült jött Genuából, hol magokartása mindig fenyegetőbb kezd lenni. Beszélek egy ujabb expeditioról is, melyet a menekültek Nápoly ellen a napokban inteznének. A legujabb közlemények, melyek Nápolyból az ottani hadi készületeket illetőleg Genuába eljutottak, ezen tervet alkalmasint dugába dontik.

— A szárd követkamra helyeslőleg fogadá a törvényjavaslatot, mely Genuának a tenger részéről czélszerűb védelmezést rendszerét tárgyalta. — A nyugalmazott haditisztek közul többen active szolgálata jelentettek magokat. — A Genuában levő „Circolo dell' independenza italiana" felhivást bocsátott közre, pénz és egyéb értékek alairásra szólitva fel a népet, melyek katonai szükségekre lennének forditandók, egyuttal főkok alapitást s a kormanyhoz egy feliratot határozott el. „Cavour" közlönye ezen felszólitásokra nézve elutasitólag s nélmelyekben rendreigazitólag nyilatkozik. Jelen körülmények közt a kormannyak és tanagozátinak czélyességéve van szuksége, melylyel pedig a tonegy nem bir. Ezenkivul a kormány kijelolt osvényén oly szilárd elvekkel halad, hogy irányatól semmi ilyes sugalmak által magát félrevezetetni nem engedi.

— Az olaszok Klotild hgnő hazasságának emlékeül ermet akarnak veretni, melynek egyik felen Napoleon császár, a másikon a szárd király szerepelne egy feliratban. Klotild hgnő csak 500,000 frank tőkét kap; de mindamellett azt hiszik, hogy az uj párnak lesz mit a téjbe apritania. A civilista, miniszter, valóbnoki es senatori fizetések, meg a franczia törvényhozó gyülestől várt jószágadományozás adnak mintegy egy millió fr. jövedelmet, mi elég arra is, hogy a herczegnő a „Patrie" által magasztalt jótékonysági érzületének eleget tegyen.

Franczianorszag. — Párisból a félhivatalos „Pr. Ztg."-nak irják: „Minden szem Turina van függesztve. A helyzet oly feszült, hogy egy német fejedelem állitólag a császárhoz fordult, békülne ki az osztriai császárral. A belga király is ide küldé meghittjét, ... urat, a ki a királytól hozott levelet hozott, Chimay hgnek. A hg hirszerint e levelet Napoleon császár eléterjeszté, de csak igen átalános, s a császárt semmi módon le nem kötő feleletet kapott."

A franczia katonai körökben szintén teljes bizonyosysággal számitnak a háborura, még pedig azért, egy párisi levelező véleménye szerint, mert ott a szakadatlanul tartó készületeket ismerik. De tán azért is, mert ott a háborut ohajják azon rendes okokból, melyek a katonára nézve a háborut kivánatosbbá teszik a békénél. Mint mondják, a napokban ismét erősitések mentek Marseilleből Rómába.

A német szövetséghez levő francia követ Salignac-Fénélon Párisba hivatott, hogy szóval tegyen jelentést a német kormányok s a német nép hangulata felől. Azt hiszik, hogy a dolgok megváltozott és inkább békére hajló felfogása Párisban a németországi hangulat felelősi tetések folytán keletkezett.

Anglia. — Átalános érdeku azon tudósitás, miszerint az angol parliament egybelépte után előterjesztendő javaslatok közt első helyen álland az, mely rendkivüli hitel kiván az angol tengerhad, nevezetesen a csatornai hajózás szaporitása czéljából; szintugy a szárazföldi had is mehány czredel fog szaporittatni, melyek indulhati hazatérnek, mert szolgálati idejek lejárt, melyek azonban szükség esetében még egy ideig szászló alatt fognak maradni.

A radicalis Bright hó 17-én Bradfordban tartott beszédet 5000 fényi hallgatósághoz, fejtegetve azon reformjavaslatnak tartalmát, a melyet a parliamenben előterjesztení szándékszik. Ó 125 alsóházi széknek más választó helyek számára való megszerzése végett, azon javaslattal élni elő, hogy a mely városnak 16 czeredi kevesebb lakosa van, attól a külön képviseletétől a parliamenben vonják el. A helyett azonban a népesebb városok mostani képviselete gyarapodnék, mégpedig oly arányban, hogy a mint valamely városnak 16 ezer vagy tőbb lakosa van egész 400 ezerig, ugy vagy két, vagy három, vagy négy, vagy hat tagot küldene az országgyűlésre. Azonkivül külön parliamenti képviselést kapna még 5 város, melyek tehát nem volnának a grófságba, hol felszenek, beolvadva, s egyenként egygy parlamenti tagot választanának." — A „Globe" pálczát tör Bright reformbillje ellen, azt mondván, hogy a gyáros állam az akarja trónra juttatni. Másként hangzik a „Times" itélete, mely a terv kidolgozását méltányolja, s minden tekintetben fontos lásra méltónak tartja, a melyet már is többen a parliamenten belul és kivül pártolni igérkeztek.

Oroszország. — Warsóból, jan. 11-ről irják: A politikai számüzötteknek megkegyelmezési vagyon - visszszahelyezéssel vagy a nélkül utóbbi időben ismét meglehetős gyakorjaikká lettek. A mai kormánylap egymaga 25 személynek névjegyzékét közli, kiknek vagyona korábban elkobzatatott, s kik most engedélyt nyertek, ismét saját vagyont szerezhetni.

Ujabbak. — A békejelek mindinkább eltünnek, s helyettek a harcziasak lépnek előtérbe: a párisi „Moniteur" f. hó 24-kén jelenti „Klotilda hgnőnek Napoleon hgnéli egybekelését, — s valóllannak és sértőnek bélyegzi az „Independance" azon jelentést, mintha Piemont az egybekelés díjául kötött volna ki valamit. A véd- és dacszövetségre nézve csak Franczianorszag politikája az irányadó." Az valóllan-e csupán, hogy a szárd király a szövetség megkötését tette az egybekelés sulhatlan feltételévé, vagy e szó: valóllan, a megkötott szövetség tényére vonatkozik? Ez iránt az érdekelt sürgöny nem nyujt világosságot; a franczia császár e részben „hozzájárulhatlan" világosságban szokott lakozni mint a Jehova. Elég az, hogy ama végzetteljes szövetség alairatását határozottan állitják, s Párisban máris szerencsésen odáig vitték a dolgot, hogy a világ nem esik tőbbi bámulatba azon hir miatt, s valósultat egy régóta spoil gyanitás teljesülési fogja venni. A fődolog már régi tisztába volt hozva s Napoleon hgnek Turinbani jelenlete ugyszólván czak az utolsó javitó kezet adta meg azon szövetségnek, a ki talán czak egy vagy másik, Szárdiniának nem tetszó záradéka lón kitörölve, például az, melyszerint Napoleon czászár magának tartja fenn „a neki indulás" időpontjának meghatározását. Mindenestre a turini nászszövétnekek békés kialvása iránt igen szük kezességet nyujt a „Moniteur" czikke.

Mintegy az adott igéretek részlizetés-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

seül küldé a francia császár Niel tábort egynéhány jeles genie-tisztlel Turinba, s mint halljuk, ezen urak a szárd erőditési műveket a legkisebb részletekig megvizsgáltak s eziránti véleményöket előadták. Mindezen eljárások elég világosan szólnak, mihez járul az, hogy a katonai mozgalmaknak Szárdiniában vége-hossza nincs, nevezetesen a Franciországgal határos vidéken, Nizza, Chambery, stb. táján, ugyszólva, egyetlen piemonti katona sincs többé, hanem mind az ausztriai határ felé vonul. A szárd hatóságok ugyanazt hirdetik, hogy a kormány a közbiztosság felelti örködést kizárólag a népre bízza, mégis közel fekvő a gyanitás, miszerint a megürülő vidékek szükség esetén franczia őrség által fognak elfoglaltatni, s hogy — ha majd komoly fordulatot vesz a dolog, a szárd hadsereg háta megett a vörösnadrágosok fognak állást venni; az orosz hajók ugyis régen ott vannak már szárdinia partjai mellett. Természetesen Ausztria sem marad vesztegezen készülettekkel szemben, és Piazenza, Ferrara, Bologna és Anconában nemcsak katonai számát szaporitja, hanem kellő erőditményekről is gondoskodik.

S Franciaország is szól a mit szól, de tettleg nem látszik jóba járni. Toulon közelében egy nagyszerü tábor állitására minden készen áll; a kikötőkben temérdek bor, kétszerszült, szárasztott zöldség-készlet stb. felhalmozva; az ágyuöntödék éjnap izzadnak; naponként küldik ezerenként az ujonczokat Afrikába, hogy ugyanazon hajókkal a régen szolgált derék hadat visszaszállitják, — s ily intézkedések csupán játékból nem történhetnek! Hirlik, hogy Lamoricière tábornok az olasz hadjárat esetére felajánlta volna kardját a francia császárnak. A miniszterek csaknem mind a béke szószólói. Persissier és Canrobert a háboru ellen vannak, mint mondják, tán babérjaik elfonynyadása miatti félelemből.

Az európai nagyhatalmak magoktartása fölött egy nagy összeütközés esetében még tökéletes homályban vagyunk. A mi Angliát nézi, párisi sugalmazott levelezők czélzásaiból az jön ki, hogy ott a Derby-kabinet megbukását s Palmerston visszahelyezését vem tartják lehetlennek. Mondanunk sem kell, hogy az utóbbi emberei az olaszok, illetőleg a francziákkal árkon-korkon keresztül együtt menni hajlandóbbak lennének.

Az európai hajokat tetézni akarja még a jónini és schlesvig-holsteini baj is. A jóniai szigetek küldöttjei Gladstone elöttkinyilatkoztatták, miszerint „reform"-ról hallani sem akarnak, hanem egyszerüen az 1815-ki szerződések módositását és a szigeteknek Görögországhoz csatoltatását kivánják, a mi Angliának egyátalában nincs inyére. — A schlesvig-holsteini ügyről,egyelőre csak annyit, hogy Berlinben már nemcsak Holstein és Lauenburg, hanem Schlesvig jogainak is pártját szándoznak fogni a dán kormány ellenében.

E görög és német bajokhoz járul még a moldovai szerb baj is. A moldovai választást akként magyarázza az „O. D. Post", hogy a végczél még mindig az unio, és hogy — attól tartván, hogy Stourdza vágy más ismeretes személyiség annak idején nem fogadna az unio kedveért hatalmaról lemondani akarni, — inkább ily „homályos" férfit választottak, a ki maga is szenvedélyesunionista, s ha kell, ismét visszaforog lépni. Érdekes a nemzetgyűl. határozata, mely szerint a választott fejedelem esküvel köteleztessék arra, hogy a két tartomány egyesitésére, mégpedig idegen fejedelem kormánya alatt, teljes erejéhel fogmüködni. Mire Kúza Sándor ő magasága az ünnepélyes eskütől le is tette.

Szerbiában szintén komoly dolgok történnek. F. hó 24-én a szkupstina megtartázta Nikolits, Sivonovits, Knesevits, Zach, született osztrákok, az országból való számüzetését; tagadja azt, hogy szerb fejedelmek kötelesek volnának megerősitetésök végett személyesen Konstantinápolyba menni; az oda utazást a szkupstina engedélyéhez köti s a trón megürülése esetére kinyilatkoztatja a Mihály

---

Urbérkárpótlási tőke utalványozás.

A kolozsvári cs. kir. megyei törv. utján ifj. Szoboszlai József m.-bogáthi b. u. 1156 frt 49¼ kr. — gr. Kun Farkasnak babuczi b. u. 2451 ft 33 kr. — Viski Sándornak berkesi f.-peterdi b. u. 328 ft 5¾ kr. — gr. Teleki Jánosnak mányiki, harinai, neczi, szász-uj-ősi b. u. 3774 ft 6 kr. — b. Inczédi Lászlónak és Turcsa Rózália özv. Inczédi Gergelynének ar.-sz.-miklósi, hidalmási, felegregyi b. u 2073 ft 56¾ kr urb. kárp. tőke és jár. utalv. A követ. bead. márcz 15-ig. Tárgy. nap uap. 17 és 18-ka d. e. 9 órakor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján gr. Teleki Mária Jakabos Jánosnénak n.-kendi, kis-kendi b. u. 1549 ft 7¼ kr. — a kolozsvári n. erzsébeth-ferencz-ajoldanak ó-kocsárdi b. u. 1162 ft 17 kr. — Toroczkai László örökösének borzási, kundi birt. u. 1538 ft 43 kr. — gr. Haller Karolina Macskási Lajosnak hosszuszászfi, hosszupatak b. u 488 ft 13 kr urbéri kárp. tőke és jár. utalv. A követ. bead. márczius 9-ig. Tárgy. nap mjg. 9-ke d. e. 9 órakor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján Tömösvár i József és Ferenczné szancsali szépmező b. u. 2793 ft 39¼ kr. — ifj. Zeyk Józsefnek m.-benyei, k.-ikládi, spingi birt. u. 1187 ft 32¾ kr urb. kárp. tőke és jár. utalv.

A következőt 8 napon belül birt. u. 1538 ft 43 kr. — gr. Haller Karolina Macskási Lajosnak hosszuszászfi, hosszupatak b. u 488 ft 13 kr urbéri kárp. tőke és jár. utalv. A követ. bead. márczius 9-ig. Tárgy. nap mjg. 9-ke d. e. 9 órakor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján Tömösvár i József és Ferenczné szancsali szépmező b. u. 2793 ft 39¼ kr. — ifj. Zeyk Józsefnek m.-benyei, k.-ikládi, spingi birt. u. 1187 ft 32¾ kr urb. kárp. tőke és jár. utalv. A köv. bead márcz. 14-ig. Tárgy. nap apr. 17-ke d. e. 9 órakor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(5—5)

Császári kir. kizárólagos szabadalommal ellátott

ANATHERIN FOG-PÉP

POPP J. G.

Gyakorló fog-orvos és az Anatherin-szájvíz, a fog-plombe és növény-fogpor szabadalmas tulajdonosától Bécs, belváros Tuchlauben Nr. 557.

Fönemlitett **fog-pép** egyike a legkényelmesebb fogtisztitó szereknek, miután semmi kártékony hatásu szert nem tartalmaz. Az ásványszügi vegyrészek jól hatnak a fog zománczára, a nélkül, hogy azt megtámadnák, mig a szerves részek nemcsak a zománczot tisztiják, hanem a nyakos hártyákat is foleleveznék, a szájrészeket illő olaj-adalék által felfrisitik, ugy hogy annak használata által a fogkövet alkotó nyák eltávolitatik, s igy az ugynevezett borkő további lerakódása megakadályoztatik, s a fogak fehérek és tiszták lesznek.

Különösen ajánlható utazóknak szárazon ugy, mint vizen, mivel az se ki nem ömlik, se a naponkénti nedvesitő használat miatt meg nem romlik.

Ára porczellán-adagban 1 ft 10 kr p. p. s mindenütt kapható: a hol az én ANATHERIN-SZÁJVIZEM bizománya van adva, a vidéki városokban hasonló áron.

Császári királyi szabadalmazott

Popp fogorvos-féle Anatherin-szájvíz.

Ára egy üvegcsének **1** *ft* **20** *kr. p. p.*

Miután ezen, a legkitünöbb tekintélyekitöl számtalan elismerő bizonyitványok által igazolt, a naponként fokozódó és növekedő háztartási szükségellenél nélkülözhetlenné vált, és megpróbalt szájvíz a magas, és legmagasb uraságoktól, a fogak és szájrészek épen tartására kitünö ösvaszril használtatik, s a leghirnevesb orvosok által ajánltatik, fölmentve érzem magamat annak minden dicséretgetéstöl.

FOG-PLOMBE

A **fog-plombe** alkatrészei a fog-nyák és kőragasz (cement), a mely odvas, nedves fogak betöltésére használtatik, mi által azoknak eredeti alakjuk visszadatik, és a további nedvesedésnek határ vétetik, s meggátoltatik, s igy az ételrészel, nyál s más folyadékok lerakodása, mi a fog idegekig ható rothadást (ennek következtében a fogájást) eszközöli. Ezen anyag igen könnöll, áthatlan, a fogtüreggel magát nagyon összekötöl, miáltal tartós fogkorona képződik, akkoris a rágás mütöletére, s igy annál inszinthöben ajánlható, mivel nem áll gyanta-részekböl, a melyek összemuzódnak, hanem a rendszerint fogak ezaint és nyáktartalmából. Ezen kemény évekig tartó anyag cibe teendö az arany, más érczek és bórmi pötszerekneak, ugyanaz a szine van, mint a természetes fogaknak, s fájdalom nélkül alkalmaznatói; egyszersmind a szomszédos fogak a romlástól illöle megóvatnak, az üret betöltöl, s felette minden tovább foly.

Ez anyag betöltö a nedves helyeket, hanem vegytumlig is hat a nedvesedés tovább haladpózsa ellen. — A FOG-PLOMBE ára **2** ft p.

NÖVÉNY-FOGPOR

Popp J. G.-től. Ára **36** kr. p. p.

Annyira tisztitja a fogakat, hogy annak naponkénti használata által nemcsak az alkalmatlan fogkő eltávolittatik, hanem a fogak fehérségé és fénye is mindig növekedik.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerész. Tordán: Wolff gyógyszerész. Szebenben: Zöhrer és Müller gyógyszerész. Brassóban: Söhne János G. Kőrösly-Fehérvárt: Ruff J. Segesvárt: Misselbacher J. N Szászváros on: Specht és Leonhardt J. gyógyszerészek Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Balassfalvon: Kovrig. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Sinken: Potdrki M.-Vásárhelyen: Fogarasi D. K.-Vásárhely Nehrer.

(559) (11—24)

STÁJER FŰNEDV,

mellbetegeknek.

Grácz és Bécs városok legügyesebb orvosai meggyőződése s igazolásán szerint ezen mellnedv a jelenben meglepőleg tüntöle ki jótékony hatását különösen a köhögés, náthа, hurut, torok- és mell-fájásban, ugy hogy sokaknak szükségül vált és azoknak tulajdon nyilatkozatik szerint csupán ezen szernek köszönhetik nyugalmasb éjeieiket s betegségök javulását.

Nagyon ajánlható ezen nedv utazóknak. Kellemes ize miatt nemcsak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kiknél tudőbetegeknek enyhülést szerez, s fölög rekedtség ellen ajánlható.

Megfettkornak vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid idővel, naponként 4 vagy 5 evőkalánnal; ugyan annyiszor adatnik gyermekeknek, koruk szerint.

Purgleitner József, gyógyszerész s készitője a stájer-fünedvnek Grácz-ban.

Raktárom van Kolozsvárt KOZÁK EDUÁRD „katonához" czimzett fűszerkereskedésében.

(612) (1—3)

Hirdetés.

Alulirtho: ismét érkezett Bécsből Schweighoferitől **három tj zongora** eladás végett: kik szándékoznak tökletes jó zongorát magoknak venni, ezeket lekismeretesen ajánlom, s ha valaki óczka zongoráját kivánná becserélni, ezek közöl valamelyikkel azt illő árban beveszem, ha távol vidékre kell küldeni, azt jól bepakolva elküldöm. Tovább:

A jövő hó elején szándékozom Szebenbe utazni; ha valakinek otlan olyas eligazitandó dolga van, vagy urbéri papirjai kivendők, azoknak eligazitásra magam czemuel ajánlom.

GYULAI SÁMUEL,

Kolozsvárt, b. Farkas-utcza 81. szám.

(606) (2—3)

Postaállomási hely eladás.

Borgó-Prundon, a beszterczei kerület-ben — Erdélyben — a postaállomási hely szabad kézből eladó; tartozik ehez a postaház, pajtak, gazdasagi épületek, ugy a cs. k. postahivatal tisztelet-hez szükséges kellékek, (fundusinst. és 13 238 hold részint kaszáló, részint szántó- és kerti föld, melyek mind a legjobb mivelési állapotban vannak. Megjegyeztetik, hogy a cs. k. kereskedelmi és iparügyi m. miniszterium multi 1858-ik évi szept. 7-diken költ 15,741/2689 szám alatti kibocsátványa által ezen eladást olyképen módositotatott engedélyezni, hogy ezen postaállomási hely megvevőjének — ha a cs. kir. postahivatalra képességgel bir — a borgóprundi cs. kir. postamesterséget czédházdnak uton kivül fogja megadni. Közelebbi utasitást bérmentes tudakozódásokra — özérkedtök kirekesztésével — ad a borgóprundi cs. kir. postahivatal.

(610) (3—8)

PALACZKFÉRGEK ELLEN

csalhatatlan szer találtatik GÁL SIMON kereskedésében. Kolozsvártt, b. középutcza 458 sz. a.

Ára egy üvegecskének 16 pkr. 28 ut.

(611) (2—3)

Blánka Lajos,

orgona és zongora-készitő, ki e müvészlét több helységekben teljes sikerrel folytatá, tisztelett el jelenti a nagyérd. t. czi közönségnek, hogy kiketé e részben valami szükségök lenne, Kolozsvárt, kő-utczában, a 7-ik szám alatti szállásán folkerczni szivesked jenek.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda Nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.